

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Eöfízetési díj:</i>		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szerelmi részét illető cikkeket a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénz- tárnoki — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Égész évre 2	—	
Félévre 1	Kéziratokat nem adunk vissza,	
Negyedévre 1		

Elnöki megnyitó.

Tartotta *Uffalusi (Tódor) József dr. kanonok* az erd. r. kath. irodalmi társulatunk dec. 4-iki közgyűlésén.

T. közgyűlés!

A múlt évi közgyűlést megnyitó beszédemben bátor voltam figyelmeiket azon fattyúhajtásokra terelni, melyek a szak- és hírlapirodalom hasznos fájának törzsén nap-nap után mind sürűbben jelentkeznek s nemcsak megfosztják azt külső kellemétől, de a mi fontosabb, azt is eszközlik, hogy egészséges vérkeringése megromolván, dús lombozata éltető ózon helyett mérges bacillusokat lehel ki magából.

Legyen szabad a jelen alkalommal röviden azon nagy szellemi mozgalomra mutatni rá, mely korunkat egészen lefoglalja, hatalmas ösztönző erejével lázas munkásságra serkenti s a hanyatló századnak úgyszólván ismertető jellegét kölcsönöz.

Korunk, t. közgyűlés! a mily gazdag a különféle találmányokban, ép oly serény a legéletbevágóbb kérdések fölvetésében.

Fölvetette sok nemes szándékkal az általános *béke kérdést*; nagy fontosságú és sürgősen megoldandó problémának tartja a mind nagyobb mérveket öltő *szociális kérdést* s a *szabadság, politika, gazdaság, tanítás-nevelés és vallás* kérdései szüntén mind-megannyi rejtvények, melyek szerinte elodázhatlan megfejtésre várnak.

És ezen valóban igen fontos kérdésekkel szemben most meg mi vethetjük föl a nem csekélyebb jelentőségű kérdést: ha ez a nagyratörő kor oly szerencsés-e ezen problémák megoldásában, mint a mily serény azoknak feldobásában?

Ugy vélem, t. közgyűlés! hogy kérdésiinkre a felelet ép oly kényes, mint szükséges. Kényes, mert korunk nemcsak lázason munkás, de szörnyen ideges és érzékeny is.

Minden erős és kellően meg nem okolt ítélet

veszedelmesen sértetné érzékenységét. — De a felelet mégis szükséges, mert az igazság homályban nem maradhat oly fontos és messzekiható következményű ügyekben, mint a fennírtettek. Szerencsére tények állanak rendelkezésünkre, melyekre az ítélet hozatalakor, mint megcáfolhatlan tanukra hivatkozhatunk.

Lássuk!

A béke és háború kérdésében ezen ügynek külföldben jó indulatu szóvivői azt mondják: ne legyen több háború. Pedig a helyes megoldás az volna: ne legyen több *igazságtalan* háború. Hiszen „a kardnak — mondja — szabadjon az idézendő nagy szellemet úgy neveznem — korunk evangelistája P. Didon, — a kardnak, mely az elnyomott gyengét pártfogolja és a jogot oltalmazza, ép úgy meg van szentsége, mint a keresztnek, mely bennünket üdvezt.”

A gazdasági kérdésben valóságos élethalál harc folyik az érdekelt felek között. „Kevésbé munkaidő s több munkabér” kiáltja az elégedetlen munkás; csak a saját érdekét tekintő szivtelen tőke pedig görcsösen szorítja pénzerszényét kezei között s hatalmának tudatában fenhéjazva tér ki a legjogosabb követelés elől. A helyes megoldás pedig az egymásra utalt harcoló felek igazságos kibékítése volna. Mert ha a munkának vannak kötelességei, de vannak jogai is, és ha a tőkének vannak jogai, de vannak kötelességei is, mondják, a kik e fontos kérdéssel az evangélium irányító útjának útmutatása szerint foglalkoznak.

A szabadság kérdésében csak az emancipációt látják és megfélekedeznek a korlátról, csak a mozgásra gondolnak és az iránynyal semmit sem törődnek, az erőre tekintenek és nem gondolnak a törvénynyel. Pedig a mily szép és üdvös széttegni a bilincseket, ép oly esztelenség összezuzni a korlátokat. A szabadság féke a tekintély, törvénye pedig

a lelkiismeret, s a kérdés valódi megoldása e két elválaszthatlan erő állandó összhangba hozatalában, nem pedig azoknak szembeállításában áll.

Mi pedig az oly sokat emlegetett haladástilleti, erőszakosan rohanunk előre, még csak azt sem kérdezzük magunktól, nem délibáb-e az, a mi után töriünk, — megfélemlünk arról, hogy az időnek kell előkészíteni és kipróbálni azon javításokat, melyekről álmadozunk; türelmetlenséggel romboljuk le a múlt hagyományait. Atkozunk a multat, a helyett, hogy azt tökéletesitenők és egy új világ teremtésének ürügye alatt romokat romokra halmozunk. Pedig az igazságos megoldás e kérdésben is az volna, hogy ne legyünk sem egy változhatlan multnak, sem egy ősök nélküli jövőnek fiai. Eberséggel készítsük elő azt, aminek lenni kell, megemlékezve arról, hogy ismerőnk kell a tervet és számolnunk kell mindazok munkájával, a kik minket azzal megelőztek, ha a haladás épületéhez mi is egy kövel akarunk járulni.

És hogy állunk az ifjú nemzedék oktatása és nevelése nagy kérdésével? Lépten-nyomon felhangzik az iskolák államosítása, az oktatás teljes laicizálása. Eltagadják a jogot az oktatás- és nevelésre a családtól, eltagadják az egyháztól s kizárólag az államot ruházzák fel ezen joggal. Pedig az igazság az volna: hogy adjuk meg a családnak a mi a családé, az államnak, mi az államé s Istennek, mi az Istené.

Végre mindezen kérdések fölött s mindegyikhez elválaszthatlanul fűződve lebeg a legfontosabb kérdés — a vallás kérdése. Ez a kérdés, melynek megoldásával úgyszólván mindenki foglalkozni kíván s a melynek megoldásához mindeki érteni gondolja és hiszi magát.

E kérdésnek pedig ma egyik, legkicsúcsosodottabb pontja az egyház és állam közötti viszony rendezése, mely lázas izgatottságban tartja egész Európát, zajjal merül föl minden országban s nem csekély elkeseredettséggel tárgyalatik mindkét érdekelt fél részén. Nincs kétség benne t. közgyűlés! a vallás-politikai kérdés bizonyára e század kérdéseinek legnagyobbika s az a nap, melyen gyakorlatilag mindkét fél megelégedésére megoldatik, egyike lesz a legfényesebbeknek, melyeket e föld fölragyogni látott. Ezt a kérdést azonban sem az erőszakosok, sem a túlengedékenyek helyesen meg nem oldhatják.

A kérdés megoldása azon szellemek műve lesz, melyek a hit igazságossága vezérel, kiket Krisztus a világosság; azoké, a kiknek látóköre elég nagy minden jogot számon tartsa, s minden mind keresni tudják és meg is ta-

lálják a lehetséges harmóniát ott, a hol mások csak egy kibékíthetlen ellentétet látnak. — Mert ezen kérdés megoldása nem abban állhat, hogy a koronák a tiara szolgásgába szegődjenek, hanem hogy a koronák engedelmességedjenek a lelkiismeretnek, a mi az Isten szava, az evangéliumnak, a mely Krisztus igéje s a csalhatatlan tautói tekintélynek, a mely az igazság isteni letéteményese.

Most pedig t. közgyűlés! hogy a római költővel szóljak: „paulo majora canamus“!

Azon viszony problémájához ugyanis, mely az az egyház és államok között áll fenn, szorosán társul egy talán még komolyabb, talán még fontosabb kérdés. Az a kérdés, mely ha meg van oldva, a többiek a megoldás előestéjén vannak; míg ellenben, ha ez megoldva nincs, a többiek, ha látszólag meg is volnának oldva, megoldásuk hiábavaló és erőtlen lenne. *Ez az ész és hit közötti viszony problémája.*

Ennek a kérdésnek megoldása, azaz, az észnek és hitnek összhangba hozatala, a közöttük látszólag fenforgó ellentéteknek kiegyenlítése, a néha botorul hadakozó feleknek kibékítése minden értelmes emberre nézve kétségbevonhatlanul szükséges. Az értelmes ember, ki egész lelkével hisz, tudni akarja, mit és miért hisz. Szt. Pál maga mondja: „észszerű legyen a ti hitetek.“ — A hit nem tételezi fel az ész megtagadását, ellenkezőleg a hit az észnek isteni kiegészítője és elfogadva tanúságtételét, a szellemileg nagyobbodó ember fölemelkedik Istenig, a kinek ezentúl, bizonyos mértékben ismeri megközelíthetlen titkát.

Csoda-e tehát, ha Krisztustól napjainkig, minden időben: az uralkodó tanok szerint különféle szempontokból tömérdek szellem vetette fel s törekedett meogldani az ész és hit közötti összhang problémáját?

E beszéd keretében t. közgyűlés! nem foglalkozhatom e kérdésnek csaknem kétezzer évet átölelő történeti fejlődésével. De úgy vélem, ez nem is szükséges; ránküzve aktualitással s tehát érdeklél csak az a kérdés bírhat: — Milyen alakban jelentkezik századunkban az ész és hit közötti viszony fontos problémája?

Ha e század bölcseítőinek és theológusainak idevonatkozó műveit csak futólag is figyelemre vesszük, úgy találjuk, hogy e kérdés századunk folyamán két alakban jelent meg: a század elején a *rationalismus* állott szemben a hittel fején a metafizika fényes sisakjával, a század alkonyán pedig a realizmus, empirizmus, experimentalizmus, pozitívizmus, vagyis az ugynevezett *tapasztalati tu-*

domány lép ki a küzdő térre meglehetősen földszagú fegyverzetében.

Létezik-e, avagy egyáltalán lehetséges és szükséges-e a kinyilatkoztatás? Beszél-e Isten? Krisztus Isten, vagy ember-e? Az egyház természetfölötti intézmény-e? E kérdéseket vetette föl a racionalizmus. S ez a bölcselati rendszer, valljuk meg, tetszetős tételivel, nagyonis észszerűnek látszó okoskodásával, évtizedeken keresztül sok hívőt szerzett magának, sokakat megtévesztett jámbor hitében, nem kevés buzgó katolikust megzavart lelkiismeretében!

De napjainkban le kellett lépnie a küzdő térről s helyét a hitre nézve még veszélyesebb ellenfélnek átengednie.

A metafizikáért lelkesedő bölcsészek mellett ime megjelennek az ugynevezett tapasztalati bölcsészek; az elsők a lélek fénye által lángba borítva, csak pszichológiáról beszéltek; az utóbbiak megkötvé az anyag által, csak fízológjáról értekeznek. A régi idők finom spiritualizmusát fölváltotta a mai kor durva realismusa, mely egy új bölcsészeti rendszerben — a pozitivismusban nyert megtestesülést.

Az ellenfélben történt változás a hitre nézve nem mondható éppen nyereségnek, t. közgyűlés! Támadása hevesebb, küzdelme türelmetlenebb, harc-tere szilárdabb mint metafizikus elődjéé volt.

Ez a küzdelem korunk uralkodó ténye mindazok előtt, a kik gondolkodnak. Míg ez tartani fog, addig a megzavart értelmek egyensúlyba nem juthatnak. De mindazok, kik az emberiség legfontosabb ügyét szívükön hordják, kik az embert egyoldalról is lealacsonyítani nem akarják, a kik az összhangot kívánják megvalósítani abban a természetben, a melyben minden létező egyesülni vágyik, az anyag, a szellem, az Isten, azok nem nézhetik nyugodtan, hogy műveltségünk és hitünk rovására örökös legyen a harc, a mely korrunkat annyira zaklatja s az embereket gyűlölködő táborokra osztja.

A béke sürgősen kívánatos. Mert ebben a titáni harcban nem az ellenfelek letiprásáról, de inkább azoknak kibékítéséről lehet szó.

Lehetséges-e ez!

Hogy e kérdésre kielégítő választ adhassunk, egy másik kérdést kell előbb tisztáznunk. Hát egyáltalában lehetséges-e, hogy a tiszta, az ugynevezett tudományos magyarázatoktól elvont hit s a valódi, azaz, a különféle bölcsészeti elméletektől, ingadozó hypothezisektől, még bebizonyításra váró állításoktól megtisztított tapasztalati tudomány között összeütközés, valódi ellentét lehessen? E kérdésre pedig bátran megadhatjuk a feleletet: a ha-

mis metafizikai rendszerek igája alól felszabadított tudomány és a mindenféle emberi kontárkodástól elvont hit között összeütközés nem létezhetik.

Es az összeütközés, fájdalom! még is meg van. Heves, elmérgesedett és gyűlöletének zajával betölti az országokat, e századot, e civilizált világot és az emberiséget izgató háborúk között ez a legelkeseredetebb.

Csakhogy ez összeütközés, ez a kiegyenlíthetlenség látszó antagonizmus nem a hit és tudomány, hanem csakis a rosszul értelmezett hit és a tudomány képviselői között áll fenn. Igen, ennek a sok jeles elmét is megtévesztő ellentétnek szülőoka nem a tudományban, hanem a tudósokban található fel, kik metafizikai hamis tanokat kevernek a tudományba s azokat ügyesen leplezik el ennek tekintélyével, a tudomány tiszteletre méltó köpenyébe burkolnak oly tanokat, melyeknek a tudományhoz semmi közük sincs. A tudósok állanak folyton hadilábon a hittel, kik a míg egyrészt az általuk támadott hitben majdnem teljesen járatlanok, másrészt úgy a hitnek, mint a tudomáynak alkotó elemeit egymástól sehogy sem tudják, vagy inkább nem akarják megkülönböztetni.

Ime, hogy a sok ezer példa közül csak egyet említsek, azt mondják, hogy a hit azt tanítja, hogy a föld a világ, az ember pedig a teremtés központja; a tudomány bebizonyította az ellenkezőt, tehát ez ellentmondás. Pedig a hit sehol sem tanítja azt, a mit ajkaira adnak. Dogmának tekintik azt, a mi soha sem volt más, mint a dogmának némely hittudós által való értelmezése egy hiányos esillagászat és anthropologia alapján.

A ki tehát hathatosan akar munkálni a jelzett harc megszüntetésén, annak első feladata csak az lehet, hogy különböztesse meg a tudományt a különféle bölcsészeti tanoktól, a melyek azt többé kevésbé félrevezették és a melyek meghamisítva értelmezéseit, ellentétbe akarják helyezni a hittel. Ki kell mutatnia, hogy mindazon ellenmondás, a melylyel néhány elfoglalt tudós oly nagy zajt csap, mindig csak a hitben való járatlanságon és a tudomány különböző elemeinek összezavarásán alapul.

Azon a napon, a melyen a tudományban meg fogjuk különböztetni a tapasztalati igazságokat, a a melyektől értékét nyeri, és a hamis rendszereket, a melyek megronják; azon a napon, a melyen a hitben szétválasztottuk a megtámadhatlan igazságokat és a szabad véleményen alapuló emberi értelmezéseket — igen azon a napon az értelmekben világoosság fog támadni s e világoosság hirdetni fogja

az annyira ohajtott bekét. És ez a nap, nekem úgy tetszik, nincs elérhetlen távolban. Úgy látszik, mintha ez a világosság kezdene deregeni a sötét látóhatáron.

T. közgyűlés! Segítsük e hajnalhasadást mi is buzgó lélekkel, szorgalmas munkássággal, békétszerető okossággal. Dixi.

A halál.

Az Úrnak útait nem tudja ember-ész,
Legyen bármily erős, legyen bármily merész;
Ő a titokban is lát istenszemével. —
A mi eszünk egy fénybogárral sem ér fel ...

Vala egy asszony, ki özvegyiségben éle,
Két iker magzatja s az Isten volt véle.
Mint a tő virága különben oly árva,
Két kénye kedveként tép a gondok árja.

Ha elaludt éjjel, kebelén pihent meg
Két kis rózsabimbó: két gügyögő gyermek;
Ha nappal szemébe gyöngyözött a bánat,
Két angyal kacagta tele a kis házat.

Egyszer hogy estele megleppte az áiom,
Elpihentek együtt a szegényes ágyon: —
A két kis fiúcska oda simult szépen,
Mint anyamadárhoz pelyhese a fészken. --

Ekkor az Úr Isten mit gondola, mit nem?
— Ki azt megmondható, olyan elme nincsen, —
Magához hivatá az öldöklő halált,
S így osztá parancsát, hogy előtte megállt:

Menj a földre tüstént s házról-házra járván,
Találsz egy özvegyet elhagyottan, árván;
Most is két fiát, két egyetlen szerelmét
Ápolgatja, — hozd el, hozd el annak lelkét!

Úgy is volt. Az asszony aludt, a mint mondók.
Hej, de nem aludtak szívében a gondok:
Oh mert az anyagond soha el nem alszik,
A bú akkor is sír, ha szava nem hallszik!

S a halál sebesen, még tán sebesebben,
Mint a szárnyaló szél, épen oda lebben.
Meglátja az asszonyt s két fiát mellette,
Úgy, a mint emlőjét kis kezük befedte.

Nézni kellett volna e három alvókra,
Büvölők voltak, mint tavasz rózsabokra.
Nézte a halál s mit eddig nem éreztett
Most az irgalom a szívéhez férkezett.

„Sajnálom, megzánom a két kis csecsemőt,
Szájukból nem veszem ki az édes emlőt;
A ki ezt megteenné, az durva, kegyetlen,
Hátha most az egyszer tévedett az Isten?”

Igy szólott a halál s visszament az égbe
És járult mindjárt az Úr Isten elébe:
Uram kegyelmed, vagy itéleted rajtam,
Az özvegy asszony él, — hűtlen sáfár voltam!

Az asszony él, mondá s mindjárt hozzá tette:
Két apró kis poronty ott pihog mellette.
Ki szoptatja majd meg, mi lesz úgy belőlük,
Ha az édes anyát elveszed előlük?

Az Úr Isten kissé elkomorult erre,
De most még se szállott a halállal perre.
Titkos elméjében nagy a gondolata,
Az első parancsát másodikkal töldja:

„Mérhetlen mélységben, hol gyöngyök teremnek,
Van egy kis kövecske, felekén tengernek;
Borsónyi nagyságú, piros pettyek rajta,
Nagy térben körülte nincs a féle fajta.

Hát leszállva tüstént a tengerfenékre,
Azt a követ hozd fel”, mondá az Úr végre.
Ez az Úr szava, ez szigorú parancsa,
És a halálnak szól, hogy azt végre hajtsa.

Indul hát a halál tenger fenekére,
Egy pernek is kevés mire oda ére.
Kagylók, csigák, gyöngyök között viszen útja, —
Ő csak a kis követ keresi, kutatja.

Csak azt a kis követ. Hej ha tudnók mi azt,
Hogy még azon is az Isten szeme viraszt!
De hagyjuk! Elég, hogy megtalálta végül
Vizi szírték alján egy karcolat nélkül.

Mint a gyöngyhalász, ha igaz gyöngyöt talál,
Annak a kis kőnek úgy örül a halál;
Felveszi, elteszi, nagy a gondja rája,
S im nyílik előtte a mélységek árja.

Az Úr Isten aranyszéken várta épen,
A magas egeknek kellő közepében;
Körü'le sok angyal szolgálatot áll,
Ajukon még zeng a dicséret, a hála.

Nos a halál most az Úr elébe járul,
És csend tesz az égben, közel s messze távol:
Végrehajtva Uram te szent kívánságod,
Itt van a kövecske, itt van, ime látod!

No jól van, csak ennyit felelt az Úr Isten,
Fülséges szavával, csodás lágy szeliden.
Vedd most ujjad közé, még csak ez van hátra,
És törd a kövecskét sok apró darabra!

Roppan a kövecske, darabokra roppan ...
S hát egy ici-pici bogárka van abban,
A színe pirosas, maga meg parányi,
S elkezd az Úr előtt ide-oda mászni.

Ki viseli gondját e pici bogárnak,
Mely felett viharok, vizvilágok járnak?
Ki viseli gondját, kérdi az Úr újra,
Te Uram, Te, mond a halál, leborúlva! . . .

Te Uram, Te Uram, zeng az égben a dal,
Ezt zengi a föld is, zengi háladattal,
A Te kezében van, a halál az élet,
A bogár is érzi bölcs gondviselőd . . .

Bálint György.

KISEBB KÖZLEMENYEK.

Jegyzőkönyv

az erd. róm. kat. Irodalmi Társulat az évi XX. rendes közgyűléséről, megtartva 1897 dec. 4-én, Gyulafehérvárt a püspöki lyceum egyik tantermében.

Jelen voltak: Méltóságos és Főtisztelendő *Majláth Gusztáv* Károly gr. erdélyi püspök, mint fővédő, *Ujfaluassy József* dr. elnök, *Tamási Áron* alelnök, *Bálinth György* titkár.

Vass Albert pénztáros, *Csiky Miklós* ellenőr; továbbá: *Gerő Ignác*, *Steiniczky Ede*, *Balázs Endre* dr., *Korödy Péter* dr., *Pál Antal*, *Zlamál Agost*, *Fejér Gerő*, *Erőss József*, *Balogh József*, *Rass Károly*, *Szilveszter Ferenc*, *Wartha Xav. Ferenc*, *P. Pucher* Anaklét, *Avéd Jákó*, *Straubert Ödön*, *Cserni Béla* dr., *Szentmiklósi József*, *Fogarasy János*, *Péter János* dr., *Wagner Sándor*, *Petrus András*, *Chósz György*, *Horváth János* urak és a tisztelendő IV-éves theologusok, mint társulati tagok, részben mint vendégek.

A gyűlés tagjai d. u. négy órakor gyűltek egybe. *Ujfaluassy József* dr. elnök *Bálinth György*, *Péter János* dr. és *Petrus János* urak személyében küldöttséget meneszt Püspök urunk ó Méltóságához, hogy a gyűlésbe tisztelettel meghívják. A Főpásztor már útra készen volt. Midőn a terembe lépett, a gyűlés lelkes éljenzéssel és őszinte örömmel fogadta. Ő Méltósága helyet foglalt a számára előkészített emelvényen, mire a gyűlés megkezdődött.

Ujfaluassy József dr. elnök a gyűlést hosszabb tanulmányi vezetési be, melyben a jelen társadalom legégetőbb kérdéseit, filozófiai és etikai rendszereit tárgyalja erkölcs-történeti és bölcséleti alapon. Tanulmánya után a fűti hála elragadó hangján emlékezik még néhai *Lönhart Ferenc* erdélyi püspök és társulati fővédő gyászos elhunytától méltatja érdemeit, különösen társulatunk iránt való atyai gondosságát és indítványozza, hogy a boldogult emlékét a társulat jegyzőkönyvének örökítse meg. Az indítvány egyértelmű helyeslésre talál. Erre *Majláth Gusztáv Károly* gr. erdélyi Püspök és mostani fővédőnk felé fordul, kihez most van szerencséje a társulatnak, hogy ő Méltóságát közgyűlésén tisztelhesse. Lelekes öröm és hódolat hangján üdvözi, a társulatot atyai gondjaiba ajánlja. Szívbeli eredő szavai szívre batnak, és lelkes éljenzés visszhangjaiban törnek meg. Egy szívvel és egy lélekkel kiáltjuk: éljen az új fővédő!

Ezután az elnök felhívására *Bálinth György* társulati titkár felolvassa *jelentését*, mely az egy évi munkálkodásnak és a társulat belső életének híi képét tárja elénk. E jelentés egész terjedelmében így hangzik:

Méltóságos és Fűdő Püspök Ur!

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Midőn hivatalos tiszteböl kifolyólag az erd. róm. kat. Irodalmi Társulat egy évi munkálkodásáról számot akarok adni, mindennek előtt egy örvendetes, és a mai jubilaris világhban nem csekély körülményre irányítom a m. t. K-s figyelmét; arra t. i., hogy épen négy lustrum, tehát kerek 20 esztendő forgott le azóta, hogy buzgó elődeink e társulatot tényleg megalapították, illetőleg az első alakuló közgyűlést megtartották. Valóban ez a mai — közgyűléseink sorában a 20-ik. Az ilyen alkalom felette kedvező arra, hogy az elért eredményeket szem elé állítsuk, gyarlóságainkat a nehéz körülményekkel mentesgessük, a jelenre a jövőből előlegez-

zünk, — szóval jubiláljunk. Én azonban, nem akarván zavarni az ünnepi hangulatot, melyre szeretett előnkölte megnyitója emelt, sem ma dícsékvéssel, sem meddő panasszal elő nem állok. Egy dolgot azonban hallgatagon nem mellőzhetek; értem azt, hogy épen most egy oly férfit van szerencsénk az elnöki széken tisztelni, ki a társulatnak már a bölcsőjénél ott volt, azt talán ringatta is, ki azóta szakadatlanul mellette és benne van, mint titkár, főszerkesztő, alelnök és elnök, ki szellemi és anyagi küzdelmeiben és munkáiban mindég a legelső között szolgált fényes tehetséggel a társulatnak. Méltó és illendő, hogy a társulat báláját tanúsítsa iránta, és szeretett elnökét e 20 éves fordulón köszöntse és üdvözölje. Én tehát a társulat nevében bátor vagyok ö Nagysága Dr. *Ujfaluassy József* urat, mint szeretett előökünkét üdvözölni, kérve számára Istentől segédelmet, tőle pedig társulatunk iránt eddigi jóindulatának folytatását. Éljen!

És most m. t. K. megkezdem a társulat egy évi működésének ismertetését.

E működésnek legközvetlenebb megnyilatkozása a *választmányi gyűlés* szokott lenni. Ilyet ez évben összesen négyet tartottunk, mint hogy ennyi teljesen elegendő volt a választmány körébe eső dolgok elintézésére. Mi a választmányunk legfőbb teendője volna, t. i. irodalmi munkák bírálata, beérkezett szakmúvek felett való ítélkezés stb. — az hova-tovább kezd kimaradni programjából, s működése csaknem kizárólag a tagok nyilvántartására és pénztári ügyekre szorítkozik. S mi ennek az oka? Hogy szakmúvek, értekezések, pályázatok egyáltalán nem érkeznek be. Magának a választmányunk kell művekről gondoskodnia, ha tudományos célból összeíjvetelt akar rendezni, ugyszintén a társulat közlönyre, a K-s is hiába támaszkodik a rendes tagok munkáira, kik néhány tisztelettel említendő kivétel híján, épen-séggel nem törődnek tagsági kötelemeik szellemi részével, úgy hogy célszerű lenne a régóta lappangó kérdést felvetni és megoldásra juttatni, hogy bát mi legyen ezután, mert nyilvánvaló, hogy a társulat jelen szervezete tarthatatlan.

Mind a mellett ez évről is van feljegyezni való. Ilyen a pályamunkául felajánlott: „*Brassói plebánia története*” c. munkálatnak sorsa. Ezt a választmány még a múlt évben kiadta volt Dr. *Balás Endre*, *Zlamál Agost* és *Erőss József* uraknak véleményadás végett, hogy nevezett munka pályázatra bocsátandó-e, vagy sem? A kérdés a bizottság véleménye alapján tagadólag döntötte el a választmány, de nem zárkózott el attól, hogy gyökeres átdolgozás és újból való megtekintés után akár maga kiadja, akár kiadásához nevével oda kölcsönözze.

A választmányunk másik fontos ügye a *Veszely-emlék*. Ismeretes, hogy Nagys. és Fűtisz. *Imets F. Jákó* kanonok úr indítványára a választmány gyűjtést és mozgalmat indított eme felállítandó emlékek érdekében. Örömmel jelentem, hogy a választmány e munkája egyházmegye szerke kedvező partolást nyert. Begyűlt összesen 570 frt. melyért egy valóban díszes emlék-kő készült s már ott is pompázik a drága hantton, messziről hirdetve, hogy a nagy ember halála után is diadalt szerez nevének. A begyűlt összegből jutott szent mise alapítványra és a siremlék fentartására is, mint arról a végleges kimutatás annak idején be fog számolni. Itt még csak azt kívánjuk, hogy a megboldogult pihenjen csendesen alatta!

A május harmadiki gyűlésen őszinte örömmel hallgatta meg a választmány Meltóságos és Fldő *Majláth* Gusztáv Károly gróf és erdélyi püspök urnak leiratát, melyben a társulat hódoló feliratára válaszol. Fiúi halálával veszi leendő Fövedőjének meleg érdeklődését s az iratot megörzés végett elitéti. A választm. ez öröme batványozódott, midön ő Meltóságát valóságos Fövedőjeként s üdvözölhette, most, midön közgyűlésén először szerencsés tisztelni, öröme batártalan. Dominus conservet eum!

A választmány többi idejét folyó ügyek elintézése foglalta le, melyeknek részletezéséről felment a m. t. k. gy. úgy hogy áttérhetek szellemi életének másik eszközére, a K-sre.

A K-s hetenként a szokásos időben és terjedelemben megjelent. Külső kiállítása ellen alig lehet érdembe vágó kifogást tenni. A mi pedig belső tartalmát illeti, arra nézve másra bízom az ítéletet, ne hogy a propria lauséle kellemtelenségnek tegyem ki magamat. Egyet azonban önérettel és bátran elismerem, hogy t. i. a lapnak meg van a kellő irodalmi szintája, és hogy a szerkesztők derék munkát végeztek. Egyházmegyénknek hitéleti és tanításügyi mozzanatait felölelte, az irodalmi izlést kiválóan ápolta és a nyelvtisztítás terén talán érdemeket is szerzett. A kiesnylés mindenestre találhatott benne gáncsolni valót, de ki a körülményekkel ismerős, azokat a gáncsolat kellő értékűre fogja leszállítani. En legalább tudom, hogy mily buzgalmat fejtett ki a szerkesztőség a társulat és lap érdekében; szívesen elismerem érdemeit e helyen is, sőt kérem a közgyűlést, hogy iránta való elismerésének adjon jegyzőkönyvi kifejezést, melynek legnagyobb-része természetesen Fldő *Pál* Antal főszerkesztő urat fogja illetni, mint a ki erős és fáradtság kézzel vezette a kormány gyepöljét az ő köztársaságában. Ez elismerést annál is inkább helyén valónak tartom, mivel a mint jelentésemnek eddigi folyamán is kilttnt, a társulat szellemi működése csaknem kizárólag a Közművelődésre, ez pedig a szerkesztőségre szorult. Merentibus merita!

És most m. t. k. átmenőleg a társulat személyi ügyeire meg kell gyujtanom a gyásznek szövetségét három drága halottunk emlékéül. Az első Istenben boldogult *Lónhart* Ferenc néhai erdélyi püspök, a mi feledhetlen Fövedőnk és fentartónk, kinek bőkezűsége és ügyünk iránt való lángoló buzgalma menté meg társulatunkat nem egyszer a bukástól. Örököltük meg nevét évkönyveinkben, emlékét pedig zárjuk szívünkbe különös tisztelet tárgyaként. A másik néhai *Veszely* Károly praepost-plebános társulati elnök és később tiszteletbeli elnök, ki még roskadozó vállain is hordozta a munka nagy részét s kinek elesüggedni nem tudó lelke erőt és bátorságot öntött a fiatalokba is. Pihenj békében nagy lélek; sit tibi terra levis, molliter ossa cubent! Gyászunknak harmadik részese, néhai *Földes* József tanítóképző intézeti igazgató, volt külső választmányi tag s több jeles dolgozat szerzője.

A társulat élő tagjai így csoportosulnak.

alapító tag 15	} = 328	Ezt összehasonlítva a múlt évi állapottal, a pártoló tagok száma apadt 3-al, a rendes tagoké szaporodott 2 és az előfizetőké 7-tel.
pártoló 48		
rendes 110		
előfizető 115		

A társulati közlöny a Közművelődés megjelenik minden szombaton, két féltven, 410 pldban: ebből 36 csere, 6 hivatalos, 10 ingyen példány, a többi a tagok és előfizetők, között oszlik meg.

A társulat vagyonáról a pénztári kimutatás számol be. Van a társulatnak külön szerkesztő helyisége, hol a választmányi gyűléseket is tartani szoktuk; ugyan ott egy kis könyvtár is van, mely ismertetés végett beküldött művekből és cserepéldányokból alakult s a társulat tulajdonát képezi.

Ennyiben vala szerencsém T. K. irodalmi társulatunk egy évi külső és belső állapotáról beszámolni. Egyéb hozzáadni valóm nincs, mint az, hogy vajha minden egyes tag egyszer már valahára komolyan látna hozzá kötelességéhez, vajha mogértenők mindnyájan, hogy mily lényeges pontokban függ össze társulatunk egyházmegyénk érdekei-vei! Akkor a virágzó állapotok után nem kellene minduntalan sovárognunk. En részemről óhajtom, hogy ez idő minél hamarabb bekövetkezzék, s hogy az erd. r. kat. irod. társulat vivat, crescat, floreat! Kérem jelentésemnek indásul vételét!

Az elhangzott fitkári jelentést a közgyűlés egyhangu lag tudomásul veszi.

Következett most *Bálinth* György „A halál” című költeménye, melyet *Fejér* Gerő az elnök felkérésére felolvast. Elnök elismerését fejezi ki a szerzőnek és a lap számára elkéri a költeményt. A vers osztatlan tetszést aratott s a gyűlés megélienzi a szerzőt, valamint a felolvasót is kellemes előadásáért.

Most *Péter* János dr. el a felolvasó asztalhoz és *A renessans elterjedése hazánkban* c. nagyobb szabásu dolgozatának I—II. részét szabad előadásban ismertetni, a III. részt mely *Mátyás* királyról és udvaráról szól, egész terjedelmében felolvasa. A gyűlés élénk érdeklődéssel hallgatja a gondosan megirt dolgozatot s végül az elnök köszönetét fejezi ki a szerzőnek és kéri, hogy a társulat lapja számára a munkálatot átadni sziveskedjék.

Ezután elnök felkérésére *Vass* Albert pénztáros bemutatja az 1896. évi számadást, mely a következő:

Az erd. röm. kat. irodalmi társulat pénztári állása 1896 január 1-től 1896. december 31-ig.

I. Bevételek:

1. Áthozatal a múlt évről	125 frt 60 kr.
2. Tagdíjakból:	
a) pártoló tagsági díjakból 210 frt.	
b) rendes tagsági díjakból 204 frt 50 kr.	414 frt 50 kr.
3. Előfizetésekből	260 frt 66 kr.
4. Ajándékképen <i>Darvas</i> János urtól	30 frt —
5. Takarékpénztárból	385 frt 27 kr.
6. Pályázati hirdetésekről	90 frt 56 kr.
7. A „Közművelődés” egyes számaiért	— frt 50 kr.
összesen	1307 frt 09 kr.

II. Kiadás:

1. A „Közművelődés” 1—40 számai nyomtatásáért	774 frt — kr.
2. Címzalag és egyéb nyomtatványokért 37 frt — kr.	
3. Ujságbélyegekre	150 frt — kr.
4. A „Közm.” expedálásáért	96 frt — kr.
5. A m. kir. adóhivatalnak bélyegilleték címen	15 frt 60 kr.

6. Az alaptökének 1400 frtra való kiegészítéséhez 18 frt 58 kr.
 7. Forgalmi tökéhez 180 frt — kr.
 8. A szerkesztőség helyisége szükségleteire és lapkihordásra 16 frt 63 kr.
 Összesen 1287 frt 81 kr.

Atvitel 1897-re 19 frt 28 kr. Alaptöke a 967 sz. könyvecske szerint 1450 frt; forgalmi töké az 1138 sz. könyvecske szerint 4 frt. Kézpénz jelenleg *semmi, tartozás 270 frt.* Ha a közel 400 frtnyi hátrátékok a közel napokban be nem folynak, akkor 1898 *elejére 420 frt passzívától lehet tartani.*

Vass Albert, pénztáros.
 Csiky Miklós, ellenőr.

A gyűlés a jelentést tudomásul veszi, a végleges felmentvényt a pénztári hivatalnak jelzett évre megadja, mit az elnök hivatalosan kijelent és egyttal a pénztári hivatalnak bizgó és lelkes fáradaimaiért jegyzőkönyvi elismerést indítványoz, mert bár az eredmény nem kecsesgető, maga a hivatal minden töle telhető megtett, hogy a passiva megszűnjék; ha ez nem sikerült, úgy annak némely tag kötelesség mulasztása az oka. Gyűlés a javasolt jegyzőkönyvi köszönethez hozzájárul.

Az elnök jelenti, hogy a szerkesztő-bizottság mandátuma alapszabályaink értelmében véget ért, tehát új bizottság választása vált szükségessé. Ennek megejtésére felfüggeszti a gyűlést. Szavazatszedőkül Gergely Ignác, Straubert Ödön és Wagner Sándor urakat kérve fel. A választás esendben és rendben csakhamar megejtetvén, Gergely Ignác kanonok úr annak eredményéről következőkben számol be: szavaztak összesen 21-en; ebből a felelős szerkesztőségére Körödy Péter dr. kapott 17 szavazatot, a társ szerkesztőségre pedig Zlamál A. 20, Bálinth Gy., Péter J., Wagner S. 19—19 szavazatot; a többi szavazatok megoszlottak.

Elnök eméltfogva jelenti, hogy Körödy Péter dr. 17 szavazattal felelős, Zlamál A. 20, Bálinth Gy., Péter J. dr., Wagner S. 19—19 szavazattal társ szerkesztőknek megválasztattak. Egyszersmind kijelenti, hogy az eredmény koránt sem bizalmatlanság a régi szerkesztőség iránt, hanem kifolyása annak, hogy a közgyűlésnek tudomása volt róla, hogy a volt felelős szerkesztő Pál Antal tekintettel több oldalú elfoglaltságára többé nem ohajt tisztében megmaradni. Indítványozza, hogy a lap tapintatos és gondos vezetéséért a közgyűlés szavazzon elismerést és köszönetet a régi szerkesztőségnek; ez indítványhoz a gyűlés egyhangulag hozzájárul.

Ezzel a gyűlés tárgysorozata véget érve, az indítványok kerültek sorra.

Itt *Majláth* Gusztáv Károly, erdélyi püspök, társulati fővédő, veszi át a szót és elismerő szavakban emlékszik meg, *Ujfalussy* József dr. elnök érdemeiről, ki mint a titkári jelenésből kitűnt — husz év óta szünetlenül a társulat érdekeiért munkálkodik; indítványozza, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvében ő nagysága érdemei kellő méltatásban részesüljenek.

Azután a *Köznevelődésről* szól a püspök. Ezt a lapot élénkíteni kell azzal, hogy a magasabb politika is találjon helyet hasábjain, keresztény felfogásban és oly célzattal, hogy az olvasókat helyes felfogásra és eljárásra vezesse;

neveléstani dolgozatokra van szükség, melyek a művelői közönséget és különösen a szülők teendőit tartják szem előtt; erdélyi történelmi adatok, heti krónikák, ismeretterjesztő közlemények nagyon célszerűek lesznek arra, hogy a lapot minél nagyobb körben kedvelté tegyék. Ohajtandó, hogy a választmány gyűléseit felolvasásokkal és szavalatokkal kösse össze s azokra az érdeklődő közönséget meghívja. — Mindezeket a gyűlés helyesléssel veszi tudomásul és ahoztartásul.

Továbbá *pályadíjakat tűz ki a Főpásztor.* És pedig *egy aranyat költeményre*, mely a karácsoni szent ünnepre vonatkozzék; *egy aranyat* annak, ki egy hónapon át a *legérkesőbb rövid híreket küldi be* a lap számára; *végre két aranyat* neveléstani értekezése, mely azzal a kérdéssel foglalkozzék: *miképen lehetne biztosítani a fiatalág testi edzését és fejlesztését.* A dolgozat tekintsen el a tornázás mostan divó módjától, mely nem bizonyul célszerűnek; a kivihetőséget és gyakorlatiasságot tartsa szem előtt, legyen a szülők és nevelők segítségére s magánokulásra is alkalmas. Az első pályatételt e hó 22-re, a másodikát e hó folyamán, a harmadikat 1898 február 1-re kell a szokásos módon a Köznevelődés szerkesztőségéhez beküldeni.

Ezután a püspök az új szerkesztőséghez intézi szavait. Ne legyenek túlságosan szigorúak a beküldendő dolgozatok megbrálásánál, iparkodjanak az írókat tömöríteni és az erőket nevelni.

A pénztári jelentés nem épen kedvező; a baj megszüntetésére egyetlen és legtermészetesebb mód, hogy a *külső tagok* is teljesítsék pontosan és mindnyájan kötelességeiket. Ő méltósága legnelebbebben érdeklődik a társulat iránt, erkölcsi és anyagi támogatást ígér, előfizetőket gyűjt s főpásztori gondját minden irányban kiterjeszti. Azt obajtja, hogy *legyen minden tag úgy!* Így az eredmény biztos.

A főpásztor kegyes szavai örvenletes hangalata ejtik a gyűlést és jobb jövő reményeivel töltik el.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Gergely I. Avéd J. és Straubert Ö. urakat kéri fel és a gyűlést bezárja.

K. m. f.

Bálinth György,
 titkár.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Új szerkesztőség.** Mint lapunk t. olvasói láthatják, lapunk szerkesztőségében változás állott be. Ft. Pál Antal úr, ki több éven át mint társ szerkesztő, később huzagosabb ideig mint felelős szerkesztő, oly kiváló ügybuzgalommal vezette e lapnak szellemi ügyeit, sokoldalú elfoglaltsága miatt e lap szerkesztésétől visszavonult. Ugyiszintén visszavonult ft. Vass Albert dr. úr is. megmaradván azonban továbbra is az irodalmi társulat pénztárosának. Midőn e körülmenyt t. olvasóink és munkatársaink becses tudomására hozzuk, kérjük továbbra is szíves jóindulatukat és támogatásukat. A lap irányára nézve ugyanaz marad. Legtölebb bővebben fogunk ezután foglalkozni, — mennyiben lapunk kerete megengedi — társadalmi és politikai kérdésekkel. E téren minden, de különösen az erdélyi részeket érintő egyházi, tanügyi, autonomiai és politikai mozzanatokról lehetőleg gyors és rövid értesítést kérünk. A szerkesztőség.

— **Püspök úr ő Meltósága** t. hó 5-én az esti gyorsvonattal Kolozsvárra utazott, hogy a kegyesrendiek 300-dos jubileumán részt vegyen. Kilencedikén délelőtt székvárosába szerencsésen visszaérkezett.

— **Püspök úr ő Meltósága Kolozsvárt.** Ő Meltósága hatodikán délelőtt a *fiúiskola* (M. Dorottya-egylet) egy küldöttségének meghívására az egylet helyiségét ünnepiesen megáldotta. Itt Kolozsvár főrangú hölgyei várakoztak a főpástorra. Azután látogatásával szerencsételte a *népközhát*, hol jöleltü előkelő hölgyek körülbelül 80 szegénynek adtak ingyenes ebédet. Ebéd ideje lévén, leereszkedőleg társalkodott a szegényekkel. Délután a *vöröskereszt-egylet* kórházának megtekintése után, hol dr. Brandt kalauzolta, a *piaristák* gymnasiumában szent beszédet tartott, azután gyóntatót. Hetedikén szentbeszédet tartott újból az ifjuságnak, misézett s megáldoztatta őket. Délután megjelent az ifjuság és a Kalazantinum által tartott *iskolai ünnepélyen*, mely minden tekintetben kitünően sikerült. Nyolcadikán csendes misét mondott, mely alatt a Kalazantinum növendékei áldoztak. Jelen volt a nagy misén, melyet Bíró B. apátplebános mondott: s meghallgatta Erdélyi igazgató határos beszédét. Délben fogadta a piaristák küldöttségét, kiknek az ebédén szívesen látott vendége is volt. Délután a második iskolai ünnepélyen vett részt, melynek változatos programja és sikerült énekdarabjai nagy hatással voltak a publikumra. De a lelkészed tetőpontját akkor érte el, midőn kijelentette ő Meltósága, hogy kilencedikét e napok emlékeül szilvnapul adja az ifjuságnak Ő meltóságának kolozsvári tartózkodása kedves emlék leendő piaristarend tagjaira nézve, mert személyes jelenlétével nagyban emelte a jubilaris ünnepnek a fényét. Szent beszédei, melyekben kalazanti sz. Józsefet állította az ifjuságnak és rendtagoknak követendő példa gyanánt, mely hatással voltak a jubiláló halgatóságára nézve.

— **Öz. Majláth Györgyné** ő Exciája és Majláth László gróf, es. és kir. kamarás f. hó 10-én a délutáni gyorsvonattal buzamosabb tartózkodásra Gyulafehérvárra érkeztek.

— **Főpásztori körlevel.** Fiú hódolattal vettük Püspök úr ő Meltóságának VII. számú körlevelét. Újabb bizonyítéka ez annak, hogy mily nagy szeretettel csüng híveinek lelki üdvén. Egyszerű, mégis magasztos szavakban oktat a lelki béke áldásairól, a keresztény élet fenségéről, a vasár- és ünnepnapok megszenteléséről; buzdít a szentségek gyakori vételére ajánlván egyben a Szentséges Szívnek kultuszát. Óhajtja, hogy addig is, míg minden egyeshez személyesen szólhat, pótolják azt atyai szeretetének elevel i. Közli a közelebbi személyi változásokat. Kihirdeti Szentséges Atyánk, XIII. Leó Pápanak Magyarország püspökeihez intézett és a szombati abstinentiára vonatkozó dispensációját, megengedi péntekeken és vigiliái böjtökön a zsirral való főzést. Elrendeli, hogy a tiz szobor felállítására vonatkozó elhatározás emlékére iskolai ünnepségek rendeztessenek. Ajánlja Gál Sándornak „Gyászének”, dr. Eben Mihálynak „A számtan módszeréhez”, Varga Mihálynak „Reménységünk”, Vitos Mózesnek „Lardi gyógybalzsam”, Stampaynak „Ima- és Énekkönyv” és az esztergomi növendékpapoknak „Tom Playfair” c. elbeszélés (fordítás) műveket. Tudatja Agoston Lajos főesperes-plebánosnak elhunytát, kiknek lelkét a paptársak imába ajánlja.

— **A magyar alkotmány** egy forduló pontjánál állunk. Az önálló rendelkezésről szóló és e hó 6-án benyújtott törvényjavaslat Magyarország gazdasági ügyeire nézve fölfőtte fontos lépés. A bank- és vámügyeknek önálló rendezése reméljük nemzetünk önállóságunk fejlődésére fog szolgálni.

— **Ft. Rancz János**, csik-nagyboldogasszonyi plebános egy díszeskötésű miscékönyvet ajándékozott a hódosi templomnak, mely adományáért e téren is köszönetet mond a hódosi lelkesz.

— **Új vonat.** November 26-ától Budapest és Gyulafehérvár között új gyorsvonat közlekedik. Budapestről indul d. e. 6 órákor Gyulafehérvárra érkezik d. u. 4 órákor. Gyulafehérvárról indul d. e. 11 óra 15 percekor és Budapestre érkezik este 9 órákor. Közvetlen esatlakozása van ebből az alvine-nagyszebeni útvonalnak is. Reméljük, e körülmény is emelni fogja a püspöki székváros forgalmát.

— **Visszatérések a kat. Anyaszentegyház kebelébe.** Örvedetes eseménynyel kezdődött az idei egyházi újév a jobbára kálvinista hitű Magyar-Fenes községben. Advent első vasárnapján vétette föl magát a kat. egyházba m. fenesi lakos *Kiss Jánosné sz. Gyurka Katalin* 32 éves földésző, ki előbb a Kálvin-vallásának volt buzgó követője. Az ő példáját követte a Szepőlтелен-fogantatás ünnepén *iff. Bence János 34 éves földműves* nős, ki szintén e magasztos ünnepben hagyta el Kálvin tévtanát s lépett az egyedüli üdvözítő Anyaszentegyház tagjai közé. Mindkét alkalommal a tridentis hitvallás teretele után Gábor M. lelkész meleg szavakban adott kifejezést örömeinek s hathatósan buzdította őket az igaz hit megtartására, az ahoz való szilárd ragaszkodásra s a hit szerinti életre. „Salvum fac populum tuum Domine!”

— **Kántortanítói kinevezés.** Kristó Károly volt illyefalvi kántortanító Csik-Szent-Tamásra hasonmínőségben kineveztetett.

— **Helyreigazítás.** Orbán Ferenc csik-szt.-miklósi káplán nem Lemhényre, mint lapunk utolsó száma tévesen bozta, hanem Kézdi-Polyánra helyeztetett át.

— **Pályázat.** Az illyefalvi rkat. kántor-tanítói állomásra. Jövedelem: 363 frt 98 kr. és pedig: 1. Püspöki uradalmi pénztárból 100 frt három havi utólagos részletekben. 2. Minimum kiegészítés 100 frt, 3. Haynald-téle alaptól 48 frt 30 kr. 4. Az erdélyi rkat. elemi iskola alaptól 52 frt 50 kr. 5. 400 frt tőke kamatjából 18 frt. 6. Regaléből 78 kr. 7. Ingatlanból 4 frt 40 kr. 8. Kepe, oszpora, stola, cimen 40 frt. összesen 363 frt 98 kr. Az iskolateremmel egy földel alatt tisztességes lakás 2 szoba, 2 kamra pincével; külön nyári konyha, gazdasági épületek, 63 □-öl veteményes kert. Teendői: mindkét nemű iskolaköteles gyermekek tanítása, kántori és sekrestyesi kötelességek teljesítése. — Pályázók szükségesség okmányokkal felszerelt folyamodványukat Meltóságos és Főtszefelendő Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök úr ő Meltóságához címezve felterjesztés végett szíveskedjenek az illyefalvi rkat. plebánia hivatalhoz küldeni. Kelt Illyefalván (Háromszék megye) 1897. december 8-án. Hofmán Mihály s. k. rkat. lelkész.

Szerkesztői posta. *Többeknek.* A beküldött kéziratokra nézve szíves türelmet kérünk. Lassankint mindegyikre rátérünk.

L. S. K. Adventben táncal összekötött tombolaestélyt rendezni még a szegény tanulók javára sem szabad. Annál kevésbbé szabad azon egyházi embernek részt venni. A pappnak kötelessége ez ellen a gondnoksági gyűlésen tiltakoznia s ha ez nem használ, a kir. tanfelügyelőhöz átírni.

Szp. K. Későre érkezett.

Kiadja: Az erdélyi röm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Kóródy Péter dr.**
Szerkesztőtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamál Agoston.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt,